

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr.30
la Hotărîrea Consiliului INJ
nr.1/4 din 29.01.2016*

CURRICULUM

la disciplina

INVESTIGAREA INFRAȚIUNILOR PRIVIND VIAȚA SEXUALĂ, CONTRA FAMILIEI ȘI MINORILOR *(candidați la funcții de procurori)*

AUTOR:

Mihail Căpățici,
Procuror la Procuratura Generală,
formator INJ

_____ **AVIZAT**

Șef Direcție instruire și cercetare

Chișinău – 2016

I. PRELIMINARII

Investigarea infracțiunilor privind viața sexuală, contra familiei și minorilor este disciplina care elaborează metodele tactice și procedeele de descoperire, investigare și cercetarea acestor categorii de infracțiuni.

Studiul acestei discipline este deopotrivă necesar și util, atât studenților cât și practicienilor constituind un esențial ajutor pentru formarea deprinderilor la descoperirea și fixarea urmelor, elaborarea tacticii efectuării anumitor acțiuni procesuale și metodelor de cercetare a diferitelor categorii de infracțiuni.

Studiul cursului urmează să se îmbine armonios cu lucrări practice de laborator și cu experimente judiciare, dând posibilitate audienților să se deprindă cu mijloacele tehnice și metodele practice de cercetare.

Investigarea infracțiunilor privind viața sexuală, contra familiei și minorilor, deși nu constituie unul dintre modulele esențiale, este totuși unul important în ceea ce privește procesul de probațiune în cadrul procedurii penale, ținând cont de specificul acestor categorii de infracțiuni.

De aceea în prezentul curriculum este acordată suficientă atenție nu doar ideii de acumulare a cunoștințelor teoretice, dar și celei de formare a abilităților tipice domeniului de activitate, precum și a capacității de a transfera cunoștințele teoretice și abilitățile practice în situații nestandarde.

În context, curriculumul la modul „Investigarea infracțiunilor privind viața sexuală, contra familiei și minorilor” se prezintă ca un document de politică educațională și, în același timp, drept un instrument juridic ce sintetizează stadiul formării profesioniștilor de resort în societate.

Curriculumul la disciplina „Investigarea infracțiunilor privind viața sexuală, contra familiei și minorilor” se axează pe trei niveluri comportamentale, care au un grad divers de complexitate: *cunoaștere, aplicare și integrare*. Nivelul cunoaștere presupune acumularea cunoștințelor teoretice, formarea bazei conceptuale în domeniul de resort. Aplicarea presupune formarea abilităților practice tipice necesare pentru declanșarea investigărilor anumitor categorii de infracțiuni, dezvoltarea acestor capacități. Integrarea presupune formarea capacității de transfer al cunoștințelor teoretice și al abilităților practice în situații atipice, soluționarea situațiilor dificile, rezolvarea unor sarcini cu un grad sporit de complexitate, manifestarea atitudinilor personale față de diverse activități. Nivelul comportamental de integrare constituie finalitatea procesului de învățământ la disciplina nominalizată, formată prin realizarea obiectivelor de cunoaștere și aplicare.

Modelul de instruire structural-cognitivă propune o nouă paradigmă pentru instruirea în domeniul ce ține de particularitățile investigării infracțiunilor privind viața sexuală, contra familiei și minorilor. Ea vizează formarea de structuri ale gândirii specifice unei ființe libere, creatoare și independente. Aceasta prevede predarea de concepte, adică entități structurate care cuprind definiții, teoreme, reguli, dar mai ales un mod de gândire propriu.

Instruirea în domeniul nominalizat va scoate în relief valorificarea potențialului fiecărui audient la o gândire analitică și de sinteză necesară în cadrul exercitării urmăririi penale.

II. COMPETENȚE

Prin studiul disciplinei audientul va obține următoarele competențe:

La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să relateze despre scopurile exercitării urmăririi penale;
- să definească conceptele și principiile de bază ale procesului penal;

- să conștientizeze importanța procesului de probațiuni în cadrul procesului penal prin dobândirea probelor în modul stabilit de actele normative în vigoare, care ar servi la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea făptașului, la constatarea vinovăției sau nevinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei;

La nivel de aplicare:

- să identifice soluții concrete pentru problemele de ordin practic vizând efectuarea acțiunilor procesuale în scopul administrării mijloacelor de probă în procesul penal, ținând cont de particularitățile acestor categorii de infracțiuni;
- să utilizeze mijloace tehnice speciale la efectuarea acțiunilor procesual-penale sau măsurilor operative de investigații;
- să fie capabil să formuleze întrebări față de specialiști și experți în vederea atingerii scopurilor dispunerii constatării tehnico-științifice și medico-legale sau efectuării expertizelor;
- să formeze deprinderi de organizarea lucrului colaboratorilor organelor de drept în cazul efectuării acțiunilor procesuale de cercetare la fața locului, reconstituirea faptei, experimentului în procedura de urmărire penală, efectuarea percheziției și ridicarea de obiecte, etc.

La nivel de integrare:

- să formeze capacități de transfer al cunoștințelor teoretice și al abilităților practice în situații atipice, soluționarea situațiilor dificile, rezolvarea unor sarcini cu un grad sporit de complexitate în cazul realizării acțiunilor procesual-penale;
- să aprecieze importanța unui probatoriu în strictă conformitate cu legea în vederea garantării și protejării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului;
- să conștientizeze necesitatea direcționării activității organelor de drept la evidențierea circumstanțelor care dovedesc vinovăția bănuțului, învinuitului, inculpatului, cât și cele care îl dezvinovățesc, precum și circumstanțele care îi atenuază sau agravează răspunderea.

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul studiului disciplinei audientul va fi capabil să:

la nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să relateze despre scopurile exercitării urmăririi penale;
- să definească conceptele și principiile de bază ale procesului penal;
- să conștientizeze importanța procesului de probațiuni în cadrul procesului penal prin dobândirea probelor în modul stabilit de actele normative în vigoare, care ar servi la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea făptașului, la constatarea vinovăției sau nevinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei;

la nivel de aplicare:

- să identifice soluții concrete pentru problemele de ordin practic vizând efectuarea acțiunilor procesuale în scopul administrării mijloacelor de probă în procesul penal, ținând cont de particularitățile infracțiunilor;
- să utilizeze mijloace tehnice speciale la efectuarea acțiunilor procesual-penale sau măsurilor speciale de investigații;

- să fie capabil să formuleze întrebări față de specialiști și experți în vederea atingerii scopurilor dispunerii constatării tehnico-științifice și medico-legale sau efectuării expertizelor;
- să formeze deprinderi de organizarea lucrului colaboratorilor organelor de drept în cazul efectuării acțiunilor procesuale de cercetare la fața locului, reconstituirea faptei, experimentului în procedura de urmărire penală, efectuarea percheziției și ridicarea de obiecte, etc.

la nivel de integrare:

- să formeze capacități de transfer al cunoștințelor teoretice și al abilităților practice în situații atipice, soluționarea situațiilor dificile, rezolvarea unor sarcini cu un grad sporit de complexitate în cazul realizării acțiunilor procesual-penale;
- să aprecieze importanța unui probatoriu în strictă conformitate cu legea în vederea garantării și protejării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului;
- să conștientizeze necesitatea direcționării activității organelor de drept la evidențierea circumstanțelor care dovedesc vinovăția bănuitului, învinuitului, inculpatului, cât și cele care îl dezvinovătesc, precum și circumstanțele care îi atenuează sau agravează răspunderea.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formator	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
Investigarea infracțiunilor privind viața sexuală, contra familiei și minorilor	Mihail Căpățici	II	18	2	16	colocviu

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr.	Tematica	Ore curs	Ore practice
1.	Particularitățile investigării infracțiunilor privind viața sexuală	1	8
2.	Particularitățile investigării infracțiunilor contra familiei și minorilor	1	8
TOTAL		2	16

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice/ Resurse logistice	Lucrul individual
Tema 1. Particularitățile investigării infracțiunilor privind viața sexuală		
<i>Ore de curs</i> 1. Noțiunea infracțiunilor privind viața sexuală.	Curs-prelegere	<i>Ore de curs</i> Brainstorming Problematizare

<ol style="list-style-type: none"> 2. Caracterizarea generală a infracțiunilor privind viața sexuală. 3. Tipurile infracțiunilor privind viața sexuală. 4. Infracțiuni contra inviolabilității și libertății sexuale a persoanei (violul, acțiuni violente cu caracter sexual, hărțuirea sexuală). 5. Infracțiuni contra inviolabilității sexuale a minorilor (raportul sexual cu o persoană care nu a împlinit vârsta de 16 ani, acțiuni perverse, acostarea copiilor în scopuri sexuale). <p style="text-align: center;"><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Particularitățile cercetării la fața locului în cazul infracțiunilor privind viața sexuală. 2. Pornirea urmăririi penale în cazul infracțiunilor privind viața sexuală. 3. Acțiunile de urmărire penală care nu suferă amânare în cazul cercetării infracțiunilor privind viața sexuală. 4. Disponerea expertizelor în cazul cercetării infracțiunilor privind viața sexuală. 5. Tactica audierii părților vătămate și martorilor în cazul cercetării infracțiunilor privind viața sexuală. 6. Audierea bănuțului, învinuțului în cazul cercetării infracțiunilor privind viața sexuală. 	<p>Seminare Studiu de caz Simularea acțiunii procesuale</p>	<p>Ore practice Soluționarea spețelor Pregătirea temelor pentru activități practice</p>
<p>Tema 2. Particularitățile investigării infracțiunilor contra familiei și minorilor</p>		
<p style="text-align: center;"><i>Ore de curs</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Noțiunea infracțiunilor contra familiei și minorilor. 2. Caracterizarea generală a infracțiunilor contra familiei și minorilor. 3. Tipurile infracțiunilor contra familiei și minorilor. 4. Infracțiuni contra familiei (incestul, violența în familie, divulgarea secretului adopției, abuzul părinților și altor persoane la adopția copiilor). 5. Infracțiuni contra minorilor (traficul de copii, scoaterea ilegală a copiilor din țară, atragerea minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale, pornografia infantilă, recurgerea la prostituția practică de un copil, atragerea minorilor la consumul ilegal de droguri, medicamente și alte substanțe cu efect narcotizant). 	<p>Curs-prelegere</p>	<p>Problematizare</p>

<i>Ore practice</i>		
1.Particularitățile cercetării la fața locului în cazul infracțiunilor contra familiei și minorilor. 2.Pornirea urmăririi penale în cazul infracțiunilor contra familiei și minorilor. 3.Acțiunile de urmărire penală care nu suferă amânare în cazul cercetării infracțiunilor contra familiei și minorilor. 4.Dispunerea expertizelor în cazul cercetării infracțiunilor contra familiei și minorilor. 5.Tactica audierii părților vătămate și a martorilor în in cazul cercetării infracțiunilor contra familiei și minorilor. 6.Audierea bănuțului, învinuțului în cazul cercetării infracțiunilor contra familiei și minorilor.	Seminare Studiu de caz Simularea acțiunii procesuale	Ore practice Soluționarea spețelor Pregătirea temelor pentru activități practice

VII. EVALUAREA

1. Evaluare continuă se va realiza prin evaluarea curentă a rezultatelor academice:

- Participarea audienților în cadrul activităților practice (răspunsuri orale, participare la dezbateri, prezentări de rapoarte/comunicări/informații).
- Probe scrise: o testare obligatorie care va conține sarcini de mai multe niveluri cu: obiective de cunoștințe, obiective de capacități și obiective de competențe profesionale și atitudini.

În cadrul activităților practice se va realiza:

- Studierea și rezolvarea spețelor;
- Activități de grup;
- Studiu de caz;
- Redactarea de către audienți a proceselor-verbale de efectuare a cercetării la fața locului, de percheziție, de ridicare;
- Întocmirea proceselor-verbale de audiere a martorilor, bănuților, învinuților, efectuarea confruntărilor;
- Studierea dosarelor, a actelor procedurale;
- Proceduri de interpretare și aplicare corectă a legii;
- Studiu individual a literaturii de specialitate, a experienței naționale și internaționale din domeniu;
- Modelări/simulări de situații concrete.

2. Evaluarea finală se va efectua prin colocviu la finele semestrului.

Mostră Nr.1:

Tema: „Investigarea infracțiunilor privind viața sexuală”.

1. Scopul și obiectivele planificării urmăririi penale;
2. Principiile planificării urmăririi penale.
3. Elaborați planul de efectuare a urmăririi penale după următoarea speță: “La organul de urmărire penală a parvenit plângerea lui Bolboceanu Olga, locuitoare a mun. Chișinău, privind violarea ei de către 2 bărbați necunoscuți în seara zile de ieri, când se întorcea de la lucru acasă, traversând calea ferată, nu departe de fabrica „Carmez”.

Din materialele acumulate rezultă, că acțiunile celor doi bărbați necunoscuți cad sub incidența elementelor infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (2) lit. c) din Codul penal – violul săvârșit de două sau mai multe persoane.

Mostră Nr.2:

Tema: „Particularitățile cercetării infracțiunii de trafic de ființe umane”.

1. Noțiune despre infracțiunea de trafic de ființe umane;
2. Particularitățile audierii părții vătămate în cauze penale privind traficul de ființe umane;
3. Ce acțiuni de urmărire penală urmează a fi întreprinse inițial, precum și care este procedura de audiere a minorilor:

“La 15.06.2012, pe la ora 23.00, în aeroportul internațional Chișinău, în rezultatul controlului pașapoartelor, au fost reținute 3 minore: V.A. de 17 ani, M.L. de 16 ani și D.O. de 17 ani, care deținând pașapoarte false ale statului România, au încercat să urce la ruta internațională Chișinău – Milano, Italia. La examinarea vizuală a minorei M.L., pe mâna acesteia se observau echimoze. Minorele erau însoțite de cetățeană R. Moldova A.L.”

VIII. BIBLIOGRAFIE

1. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994(cu modificările și completările ulterioare);
2. Codul penal al Republicii Moldova din 18.04.2002(cu modificările și completările ulterioare);
3. Codul de procedură penală al Republicii Moldova din 14.03.2003(cu modificările și completările ulterioare);
4. Legea privind activitatea specială de investigații nr. 59 din 29.03.2012.
5. Legea R. Moldova nr.17-XV din 17.02.2005 „Pentru ratificarea Protocolului privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate”, publicată în Monitorul oficial nr.36 – 38/126 din 04.03.1998;
6. Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție din 07.11.2005, nr.17 „Despre practica judiciară în cauzele din categoria infracțiunilor privind viața sexuală” //Buletinul CSJ a RM 3/11, 2006;
7. Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție din 22.11.2004, nr. 37 „Cu privire la practica aplicării legislației în cauzele despre traficul de ființe umane și traficul de copii” //Buletinul CSJ a RM 8/4, 2005;
8. S. Brînză, V. Stati, „Calificarea infracțiunilor privind viața sexuală: controverse și soluții”. "Revista Națională de Drept", 2007, nr. 5, pag. 2;
9. L. A. Andreeva „Calificarea violurilor”.
10. O. I. Brodenco, O. A. Logunova „Folosirea cunoștințelor psihologice privind personalitatea infractorului în cadrul descoperirii infracțiunilor sexuale în serie”.
11. I. Mircea, Criminalistică, Ed. Fundației Chemarea, Iași, Ed. A II-a, 1994;
12. S. A. Afanasiev, V. I. Ivanov, V. V. Novic, „Particularitățile cercetării infracțiunilor sexuale cu omorârea victimelor”.